

Zorg en gezondheid

SAMENVATTING

Van alle Kempenaren heeft

- 28% met een dossier in de Vlaamse zorgverzekering
- 10,11% met een statuut chronische aandoeningen
- 19,8% een erkenning als persoon met een handicap

Zorgbehoevendheid bij ouderen zal tegen 2035 sterk toenemen. Mantelzorg meer onder druk

Beperkt aanbod woonzorgcentra

- Per 100 80-plussers zijn er 14,3 woongelegenheden.

Gezinszorg en aanvullende thuiszorg goed uitgebouwd

- Nog groeimarge. 84% van de geprogrammeerde uren wordt gepresteerd.

535 huisartsen in 2016, meer patiënten per praktijk

Ondercapaciteit in de kinderopvang

- 40% van de 0 tot 2 jarigen heeft een opvangplaats

Beperkte invullingsgraad bij de ziekenhuizen in de Zuiderkempen

Historisch achterstand in de geestelijke gezondheidszorg geraakt niet weggewerkt

ZORGBEHOEVENDHEID IN DE KEMPEN, GEMIDDELD T.A.V. VLAANDEREN

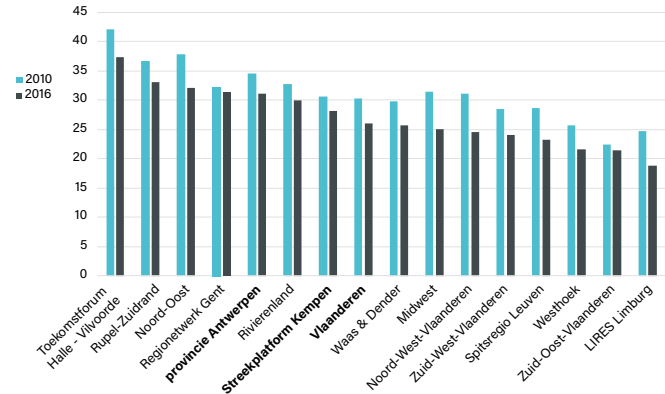
Om een inschatting te kunnen maken van de zorgbehoevendheid in de Kempen, baseren we ons op drie parameters:

- het aantal 'Kempense' dossiers in de Vlaamse zorgverzekering
- het aantal mensen met een statuut chronische aandoeningen
- het aantal personen met een handicap.

28% van de Kempenaren hebben een dossier in de Vlaamse zorgverzekering in 2016. De Vlaamse zorgverzekering is inmiddels omgevormd naar de Vlaamse sociale bescherming (VSB) en biedt hulp aan langdurig zorgbehoevenden. Het gaat bijvoorbeeld om mensen met ernstige gezondheidsproblemen of een handicap. Het is m.a.w. een extra vorm van bescherming bovenop de federale sociale zekerheid voor de terugbetaling van dokterskosten, medicatie en andere ziektekosten. Het gaat om 18.384 lopende dossiers. 70% zijn dossiers in de mantel- en thuiszorg. 30% zijn dossiers in de residentiële zorg. 80-plussers omvatten 37,3% van de lopende dossiers. T.a.v. 2010 is er een afname met 2,32pp.

Als we vergelijken met andere regio's in Vlaanderen, dan zien we dat in de regio Halle-Vilvoorde het meeste aantal dossiers in de zorgverzekering heeft in verhouding tot zijn bevolking. LIRES Limburg heeft het laagste aantal. De Kempen scoort iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde dat op 26% ligt.

In 2016 hebben 10,11% van de Kempenaren een statuut chronische aandoeningen*. Dit ligt op het Vlaamse gemiddelde van 10,40%.

Figuur 1: Percentage dossiers in de Vlaamse zorgverzekering t.a.v. de bevolking, 2010 en 2016 – vergelijking sociaaleconomische streekwerkingen, provincie Antwerpen en Vlaanderen (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

Op 1 januari 2017 waren er 26.331 personen met een handicap (erkend door DG pmeh**). Het gaat om 19,8% van de bevolking. Het Vlaamse gemiddelde ligt op 19,4%. T.a.v. 2010 is er een toename met 1,2pp in de Kempen. In Vlaanderen is er een toename van 1,14pp.

Op basis van deze drie parameters kunnen we concluderen dat de regio Kempen op het gebied van zorgbehoevendheid op het Vlaamse gemiddelde zit.

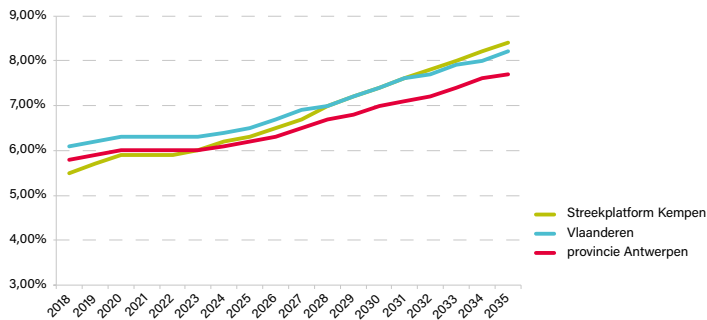
* <https://www.riziv.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/ziekten/chronische-ziekten/Paginas/statuut-persoon-chronische-aandoening-toegang-zorgen.aspx>
Bron: Rijksregister, InterMutualistisch Agentschap - Provincies in Cijfers

** Erkend door het Directiegeneraal personen met een handicap (DG pmeh). Erkende personen krijgen een attest waarmee ze onder bepaalde voorwaarden recht hebben op sociale voordelen bij de DG pmeh en/of bij andere. Bron: FOD Sociale zekerheid, Directiegeneraal Personen met een Handicap – Provincies in Cijfers

VEROUDERING EN TOENEMENDE ZORGLAST?

Niet alle ouderen zijn zorgbehoevend. Toch is de verwachting dat de zorgvraag in de Kempen bij de groep ouderen in de komende 20 jaar pijlsnel zal stijgen t.g.v. de verzilvering van de babyboomgeneratie. Momenteel is 5,50% van de Kempenaren 80-plusser. Projecties voorspellen een stijging naar 8,40% tegen 2035. We zullen dan in de Kempen een grotere groep 80-plussers hebben dan het Vlaamse gemiddelde.

Figuur 2: Prognose 80+’ers (t.o.v. alle inwoners, projecties). (bron: Statistiek Vlaanderen via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

IS DE KEMPENAAR TEVREDEN OVER DE OUDERVOORZIENINGEN?

75% van de Kempenaren geeft in de gemeentemonitor 2017 aan tevreden te zijn over de oudervoorzieningen in zijn gemeente.

Uitschieters zijn Herenthout en Oud-Turnhout waar 87%, resp. 86% van de inwoners zegt tevreden te zijn. Het meest ontevreden zijn de inwoners van Baarle-Hertog (37%), Hulshout (14%) en Laakdal (14%).

ZORGAANBOD: OUDERENZORG

2017	WZC* (aantal woongele- genheden)	Aanbod- ratio WZC (t.o.v. 80+) per 100	CVK (aantal)	Aanbod- ratio CVK (t.o.v. 80+) per 1.000	DVC Realisatie- graad	Aanbod- ratio DVC (t.o.v. 80+) per 10.000	Assistentie- woningen (aantal woongele- genheden)	Aanbod- ratio assis- tiewonin- gen (t.o.v. 80+) per 100
Kempen	5.410	14,3	136	4	72,41%	9	1.473	6
Vlaanderen	78.113	20,1	2.272	5,08	72,60%	6,5	22.206	5,7
Aandeel Kempen	14,4%		16,1%				15,1%	15,1%
Toename t.o.v. 2010								
Kempen	+1,2pp		+3,9pp		/		+2pp	
Vlaanderen	+1,2pp		+2,2pp		/		+1,5pp	

Figuur 3: Aanbod ouderenzorg in Streekplatform Kempen, 2017

(bron: Rijksregister en Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid via provincies.incijfers - verwerking Streekplatform Kempen)

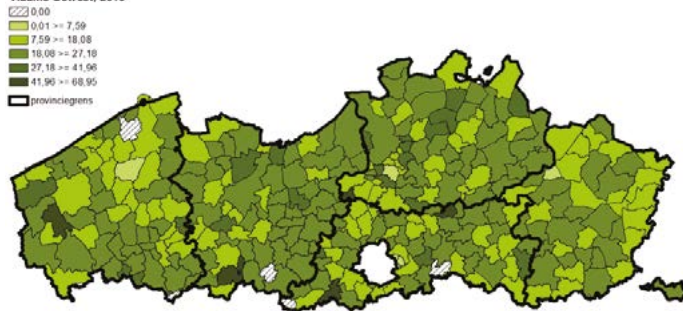
* WZC: woonzorgcentrum, CVK: centrum voor kortverblijf, DVC: dagverzorgingscentrum

In de Kempen zijn er in 2017 174 woonzorgcentra, goed voor 5.410 woongelegenheden. Per 100 80-plussers zijn er 14,3 woongelegenheden in een woonzorgcentrum. We scoren hier een pak minder goed dan het Vlaamse gemiddelde van 20 woongelegenheden per 100 80-plussers. Er is een kleine groei gerealiseerd met 1,2pp

t.a.v. 2010. De programmatie van woonzorgcentra (en centra voor kortverblijf) is tot eind 2020 opgeschort. Dit betekent dat er geen bijkomende woongelegenheden via voorafgaande vergunning toegelaten zullen worden voor nieuwe initiatieven noch voor de uitbreiding van bestaande woonzorgcentra.

Aantal erkenningen + erkenningen in onderzoek in woonzorgcentra per 100 inwoners 80 jaar of ouder, per gemeente, Vlaams Gewest, 2016

Figuur 4: Aantal erkenningen + erkenningen in onderzoek in woonzorgcentra per 100 inwoners 80 jaar of ouder, per gemeente, Vlaams gewest, 2016 (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)

Als we kijken naar de aanbodratio's van de andere vormen van ouderenzorg, dan zien we dat voor wat betreft het aanbod aan centra voor kortverblijf we iets lager dan het Vlaams gemiddelde scoren. Voor wat betreft de dagopvangcentra en assistentiewoningen ligt het aanbodratio iets boven het Vlaamse gemiddelde.

VINDT DE KEMPENAAR DAT ER ZORG WORDT GEDRAGEN VOOR ELKAAR?

72% van de Kempenaren geeft in de gemeentemonitor 2017 aan dat er goed zorg voor elkaar wordt gedragen. Uitschieters zijn Vorselaar en Merksplas waar 83%, resp. 82% van de inwoners zegt dat er goed zorg voor elkaar wordt gedragen.

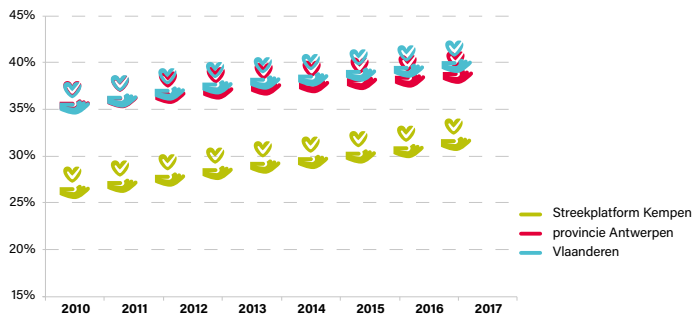
In Geel, Laakdal en Mol zijn de inwoners hier het minst van overtuigd.

In de conceptnota "Residentiële ouderenzorg, een echte thuis voor kwetsbare personen" van 30 maart 2018 schetst minister Vandeurzen zijn visie over de toekomst van de woonzorgcentra in Vlaanderen. Een belangrijk onderdeel van de conceptnota is de omschakeling naar persoonsvolgende financiering, vergelijkbaar met de gehandicaptensector. Er kan dus verwacht worden dat ook de ouderenzorg de komende jaren een grote transitie zal ondergaan.

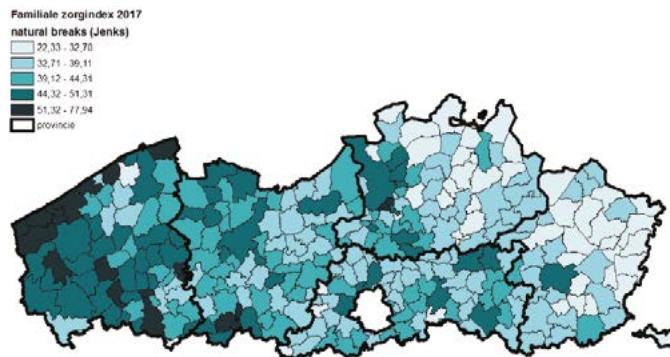
MANTELZORG ONDER DRUK

De familiale zorgindex geeft de verhouding weer van de bevolking 80 jaar en ouder t.o.v. de bevolking op 50-59 jarige leeftijd. Het geeft m.a.w. een idee van de mate waarin de groep mantelzorgers bevraagd zal worden om voor hun ouders/familie te zorgen.

In de Kempen zien we dat de familiale zorgindex met 5,7pp toeneemt t.o.v. 2010, een vergelijkbare stijging met Vlaanderen. In de Kempen ligt de familiale zorgindex in 2017 op 32,84%, terwijl in Vlaanderen deze op 41% ligt. Aangezien de verzilvering in de Kempen snel zal doorzetten de komende jaren, is het te verwachten dat deze familiale zorgindex ook sterk zal stijgen.

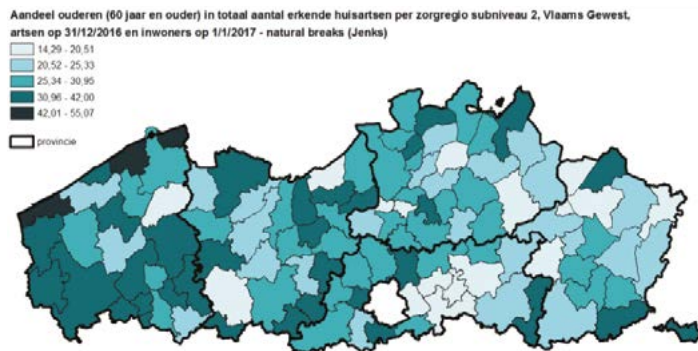
Figuur 5: Evolutie familiale zorgindex 2010-2017 voor Kempen, provincie Antwerpen en Vlaanderen (bron: Rijksregister via provincies.incijfers - verwerking Streekplatform Kempen)

Figuur 6: Familiale zorgindex 2017: Vlaanderen (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)

535 HUISARTSEN, MEER PATIËNTEN PER PRAKTIJK

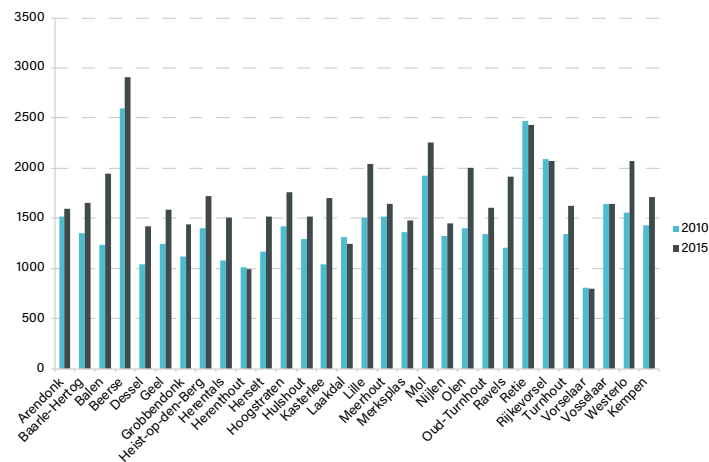
In de Kempen waren er op 31 december 2016 535 erkende huisartsen. In vergelijking met andere regio's is er een sterke vervrouwelijking van de huisartsen in de Kempen. Wat betreft vergrijzing, zien we dat dit vandaag voornamelijk een sterke uitdaging vormt voor de Westhoek, maar gezien de demografische prognoses dreigen er voor de Kempen de komende decennia sterke tekorten, aangezien er een grote groep met pensioen zal gaan. Nu is 1 op 3 van de huisartsen in de Kempen 60+.

Figuur 7: Aandeel ouderen (60 jaar en ouder) in het totaal aantal erkende huisartsen per zorgregio, subniveau 2, Vlaamse gewest, artsen op 31/12/2016 en inwoners op 1/1/2017 (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)

Gemiddeld heeft een huisartsenpraktijk in de Kempen in 2015 1.709 patiënten. T.a.v. 2010 is er een groei van 1,2pp. Uitschieter in de Kempen is Beerse waar er 2.912 patiënten per huisartsenpraktijk zijn. Het laagste aantal is te vinden in Vorselaar. De sterkste groei is terug te vinden in Kasterlee en Ravels.

* Bron: InterMutualistisch Agentschap – Provincies in Cijfers

Figuur 8: Aantal patiënten per huisarts in de Kempense gemeenten evolutie 2010-2017 (bron: Intermutualistisch Agentschap via provincies.incijfers – samenwerking Streekplatform Kempen)

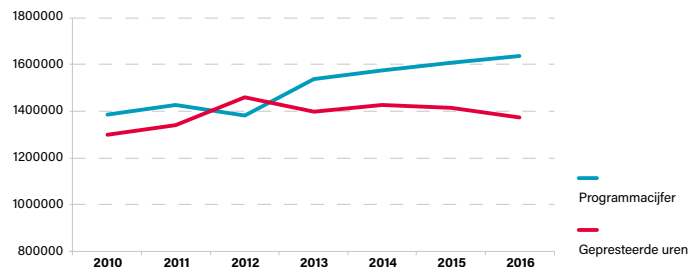
81% van de Kempenaren heeft een globaal medisch dossier in 2015. Dit is een toename met 7% t.a.v. 2010. Gemiddeld 86% doet minimum 1 keer per jaar beroep op een huisarts voor een huisbezoek*.

GEZINSZORG EN AANVULLENDE THUISZORG: NOG GROEIMARGE

Een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg helpt een hulpbehoevende thuis met persoonsverzorging (wassen, aankleden, verzorging enz.), hulp in het huishouden (koken, wassen, strijken enz.), poetsen.... Voor de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg maakt de overheid programmacijfers op voor de uren persoonsverzorging en huishoudelijke hulp die verstrekt worden door de erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. De programmacijfers worden per provincie en per gemeente vastgelegd op basis van de leeftijd van de inwoners.

In de Kempen werden in 2016 1.374.138 uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg gepresteerd*. Het gaat om 84% van de geprogrammeerde uren. Sinds 2010 is het programmacijfer voor de gezinszorg en aanvullende thuiszorg gestegen, maar we merken dat het aantal gepresteerde uren op ongeveer hetzelfde niveau blijft. Dezelfde trend zien we ook in de rest van Vlaanderen.

Er worden in de Kempen gemiddeld 11 uren per 65-plusser gepresteerd. Voor een 80-plusser is dit gemiddeld 30 uren. D.i. een afname t.a.v. 2010, toen er nog gemiddeld 36 uren per 80-plusser werd gepresteerd. Dit toont opnieuw de impact van de vergrijzing aan. Er zijn meer uren zorg beschikbaar, maar deze moeten verdeeld worden over meer 80-plussers.

Figuur 9: Programmatie versus gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg in de Kempen, evolutie 2010-2016. (bron: Agentschap Zorg en Gezondheid, gegevens o.b.v. Vesta via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

KINDEROPVANG: ONDERCAPACITEIT

Sinds 2012 is er een nieuw decreet kinderopvang voor baby's en peuters. Hierin voorziet de Vlaamse overheid een groeipad richting 2020. Dan wil men voldoende opvangplaatsen hebben voor alle gezinnen met een behoefte aan kinderopvang van baby's en peuters. Een 1ste tussendoel bestond uit het realiseren van een aanbod voor minstens de helft van alle kinderen jongeren dan 3 jaar in 2016.

* Bron: VAZG_vesta – Provincies in Cijfers

IS DE KEMPENAREN TEVREDEN OVER DE KINDEROPVANG IN ZIJN GEMEENTE/STAD?

77% van de Kempenaren geeft in de gemeentemonitor 2017 aan eerder tevreden te zijn over kinderopvang in zijn gemeente of stad.

Uitschieters zijn Merksplas en Vorselaar waar 92%, resp. 90% van de inwoners zegt tevreden te zijn.

Het meest ontevreden zijn de inwoners van Geel (12%), Turnhout (12%) en Mol (10%).

In de Kempen zijn er in het 1ste kwartaal 2018 5.811 opvangplaatsen*. Dit betekent dat er voor 39,88% van de 0 tot 2-jarigen een opvangplaats beschikbaar is. We scoren hier slechter dan het Vlaamse gemiddelde van 47,16% en halen de 2016-doelstelling van 50% niet. Er is ook weinig groei in het aantal kinderopvangplaatsen. Op 4 jaar tijd zijn er 9 plaatsen bijgekomen.

* Bron: Kind & Gezin. Noot: het kinderopvanglandschap is op 1 april 2014 grondig veranderd. Er is een duidelijke trendbreuk voor de cijfers van de opvang voor baby's en peuters. Ook voor de cijfers voor de buitenschoolse opvang is er een wijziging. Er is geen vergelijking met het verleden mogelijk.

Als we kijken naar de prognoses dan zien we een groei van het aantal 0-2-jarigen tegen 2035 met 1,08pp. In Vlaanderen zal er een groei zijn van 1,07pp. We zouden dus mogen verwachten dat de kinderopvangcapaciteit in de Kempen de komende jaren toeneemt. Wat de buitenschoolse opvang van kinderen in de basisonderwijs betreft zijn er in de Kempen in het 1ste kwartaal van 2018 3.935 plaatsen. Een toename met 520 plaatsen t.a.v. 2014. Toen waren er in de regio 3.415 opvangplaatsen voor schoolgaande kinderen. **

GEHANDICAPTENZORG: IMPACT VAN DE PERSOONSVOLGENDE FINANCIERING?

Het ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap is radicaal veranderd. Het Perspectiefplan 2020 en de personeelsvolgende financiering voor meerder- en minderjarigen betekenen een breuk met het oude beeld van personen met een handicap die in de 1ste plaats hulp- en zorgbehoevend zijn. De baseline van de nota "Perspectief 2020 - Nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap" is: zoveel mogelijk gewoon in de samenleving en zo weinig mogelijk uitzonderlijk en afzonderlijk.

Vanaf 1 januari 2017 werd de persoonsvolgende financiering ingevoerd voor meerderjarigen. Dit betekent dat de financiering meer vraaggestuurd is gemaakt. Rechtstreeks toegankelijke hulp is stelselmatig uitgebreid en het zorgbudget voor personen met een handicap (het basisondersteuningsbudget) is als 1ste trap van de persoonsvolgende financiering geïnstalleerd. Personen voor wie dat 1ste ontoereikend is, kunnen via het persoonsvolgend budget (PVB) (2de trap van de persoonsvolgende financiering) toegang krijgen tot

** Bron: Kind & Gezin

meer intensieve vormen van handicapspecifieke ondersteuning. Sinds de invoering van de persoonsvolgende financiering wordt er niet langer gewerkt met erkende werkvormen, maar worden organisaties erkend als vergunde zorgaanbieders, erkende multifunctionele centra (MFC) of aanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). Door deze evolutie naar een vraaggestuurde aanpak zijn er momenteel geen cijfers beschikbaar om de regionale nood in kaart te brengen en af te wegen t.a.v. het aanbod.

ZIEKENHUIZEN: BEPERKTE INVULLINGSGRAAD, VOORNAMELIJK IN DE ZUIDERKEMPEN

In de Kempen zijn er vier ziekenhuizen:

- Sint-Dimpna Ziekenhuis Geel
- AZ Herentals
- H. Hartziekenhuis Mol
- AZ Turnhout

Sinds 22 december 2016 zijn zij verenigd in het Ziekenhuisnetwerk Kempen vzw.

Als we kijken naar de invullingsgraad van de theoretische programmering van de ziekenhuisbedden in de Kempen in 2016 dan zien we dat de invullingsgraad voor alle types bedden onder het Vlaamse gemiddelde ligt, behalve voor de diensten materniteit. Vooral de diensten geriatrie en behandeling en revalidatie – palliatieve zorgen scoren laag. Het valt op dat de invullingsgraad voor de ziekenhuizen in Geel en Mol lager ligt dan voor de ziekenhuizen in Turnhout en Herentals.

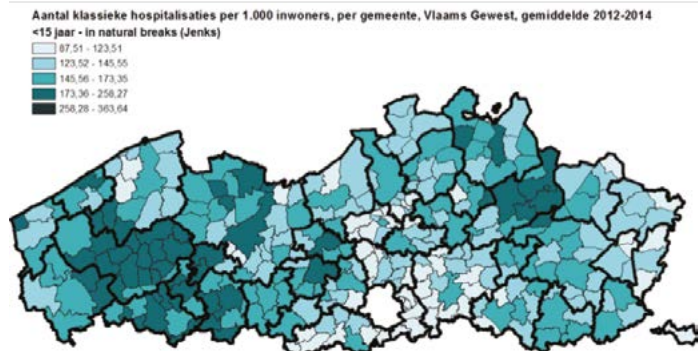

Soort bedden	Ziekenhuisregio	Erkende capaciteit	Theoretische programmatie	Invullingsgraad	Invullingsgraad Vlaanderen
C, D, CD: Diagnose, geneeskundige en heelkundige behandeling (met of zonder operatie)	Turnhout	351	585	60%	79,32
	Herentals	154	196	78,57%	
	Mol	295	525	56,19%	
E: kindergeneeskunde	Turnhout	40	81	49,38%	60,13
	Herentals	15	25	60%	
	Mol	31	66	46,97%	
M: Materniteit	Turnhout	65	70	92,86%	83,49
	Herentals	20	22	90,91%	
	Mol	38	57	66,67%	
G: Geriatrie	Turnhout	98	218	44,95%	58,18
	Herentals	24	76	31,58%	
	Mol	83	204	40,96%	
SP: Behandeling en revalidatie - alle aandoeningen, maar niet palliatieve verzorging	Turnhout	48	105	45,71%	97,31
	Herentals	30	35	85,71%	
	Mol	30	94	31,91%	
SP-Pall Behandeling en revalidatie -palliatieve verzorging	Turnhout	8	7	114,29%	91,35
	Herentals	0	2	0%	
	Mol	0	6	0%	
TOTAAL		1.330	2.374	55,37%	62,44

Tabel 10: Invullingsgraad Kempense ziekenhuizen* per type bed, 2016 (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – verwerking Streekplatform Kempen)

* cf. indeling ziekenhuisregio volgens het Zorgregiodecreet 23 mei 2003. Het ziekenhuis in Geel maakt deel uit van de ziekenhuisregio Mol.

Onderstaande kaart geeft een beeld van het aantal hospitalisaties per 1.000 inwoners. Hier zie je dat de gemeenten in de zorgregio Mol beduidend hoger scoren dan de rest van de regio. Ook Turnhout en Rijkervorsel scoren hoger dan gemiddeld.

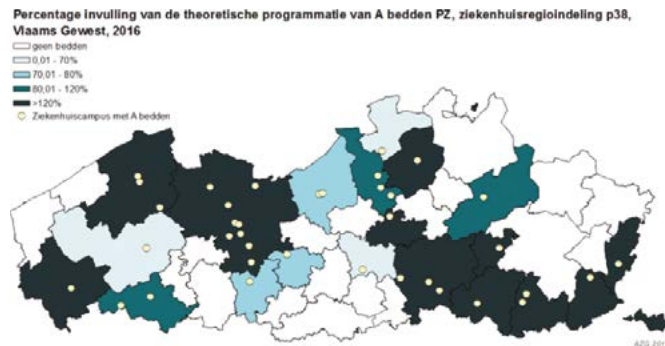

Figuur 11: Aantal klassieke hospitalisaties per 1.000 inwoners, per gemeente, Vlaanderen, gemiddelde 2012-2014

(bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)

ONDERCAPACITEIT IN DE GEESTELIJKE GEZONDHEIDZORG

Onderstaande kaart toont de blanco's op het gebied van psychiatrische A-bedden in de regio. Het gaat om de invulling van de theoretische programmatie.

Figuur 12: Percentage invulling theoretische programma van A-bedden in psychiatrische ziekenhuizen, ziekenhuisregioindeling p38, Vlaams gewest, 2016 (bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)

Wanneer we een rangorde maken van de aanbodrati'o's (d.i. het percentage aanbod van het aantal bedden per 1.000 inwoners), dan zien we dat de zorgregio Turnhout* op de 4de laatste plaats staat. Het laagste gerangschikt is Oostende, gevolgd door de Brusselse rand en Aalst. M.a.w. van alle soorten psychiatrische bedden is er in de Kempen een laag aanbod t.o.v. Vlaanderen.

* Zorgregio Turnhout valt samen met arrondissement Turnhout

Zorgregio indeling Regionale Stad	erkende capaciteit Aa	aanbodratio Aa*	erkende capaciteit Kk	aanbodratio Kk**	erkende capaciteit Tt	aanbodratio Tt*	erkende capaciteit Tg	aanbodratio Tg**	erkende capaci- teit SP-Psyger	aanbodratio SP-Psyger***
Aalst	65	0,19	0	0	98	0,28	0	0,00	22	0,66
Antwerpen	701	0,73	0	0	684	0,71	82	0,92	42	0,47
Brugge	368	1,17	0	0	425	1,35	60	1,62	74	1,99
Brusselse Rand	88	0,14	0	0	105	0,17	0	0,00	20	0,34
Genk	74	0,29	27	0,67	134	0,53	80	3,67	0	0,00
Gent	641	0,71	52	0,36	872	0,97	61	0,70	126	1,45
Hasselt	404	0,66	55	0,59	354	0,58	30	0,54	68	1,23
Kortrijk	125	0,39	30	0,58	168	0,53	30	0,91	0	0,00
Leuven	628	1,28	50	0,65	655	1,34	30	0,64	96	2,05
Mechelen	180	0,43	0	0,00	375	0,91	46	1,15	0	0,00
Oostende	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Roeselare	220	0,61	27	0,47	257	0,71	40	1,04	0	0,00
Sint-Niklaas	150	0,62	0	0,00	293	1,22	30	1,33	35	1,55
Turnhout	118	0,26	20	0,28	127	0,28	30	0,75	21	0,52

Tabel 13: Overzicht van het percentage aanbod van het aantal bedden* per 1.000 inwoners per zorgregioindeling Vlaams Gewest en Brussels hoofdstedelijk gewest, 2016 (Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – verwerking Streekplatform Kempen)

* Aa: dienst neuropsychiatrie voor observatie en behandeling van volwassenen patiënten - (A) dag en nacht / (a) dag of nacht

Kk: dienst neuropsychiatrie voor kinderen - (K) dag en nacht / (k) dag of nacht

Tt: dienst neuropsychiatrie voor behandeling van volwassen patiënten - (T) dag en nacht / (t) dag of nacht

Tg: dienst neuropsychiatrie voor behandeling van geriatrie

SP PsyGer: gespecialiseerde dienst voor psychogeriatrische aandoeningen

In de Kempen is er een solide werkend Netwerk Geestelijke Gezondheidszorg. Sinds 2012 bundelen GGZ-organisaties en partners uit zorg, welzijn en andere sectoren de krachten om gemeenschapsgerichte zorg aan te bieden aan volwassenen (18-65j). Het netwerk staat in voor 5 functies:

- Functie 1: activiteiten inzake preventie, promotie van de GGZ, vroegdetectie, screening en diagnosestelling
- Functie 2: mobiele intensieve behandeling
- Functie 3: rehabilitatie i.f.v. herstel en sociale inclusie
- Functie 4: intensieve residentiële behandeling
- Functie 5: specifieke woonvormen

In 2017 hebben de mobiele netwerkteams versterking gekregen. Er kunnen nu GGZ-coaches worden ingeschakeld voor zorgoverleg en coaching op maat.

Het centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) Kempen* vervult voor het Netwerk GGZ Kempen de coördinerende rol van aanmeldingsteam (AMT). Het CGG Kempen behandelde in 2017 2.155 actieve/lopende dossiers**. Nieuw in 2017 is dat CGG Kempen, samen met 18 Kempense OCMW's een outreachfunctie in het aanbod hebben. Door de inzet van een psycholoog verbonden aan CGG Kempen kan het thema geestelijke gezondheid in de relatie tussen de OCMW maatschappelijk medewerker en cliënten bespreekbaar gemaakt worden. In 2017 was dit aanbod goed voor 397 actieve zorgperiodes.

* Het werkingsgebied van het Netwerk GGZ Kempen is het arrondissement Turnhout. De geciteerde cijfers hebben dus geen betrekking op de inwoners van Heist-op-den-Berg of Nijlen.

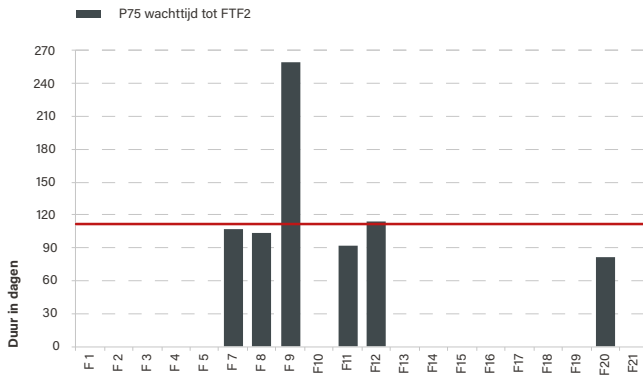
** bron: Jaarverslag CGG Kempen 2017. Het werkingsgebied van het CGG Kempen is het arrondissement Turnhout.

Dossiers	Team voor verslavingsproblematieken		Team voor volwassenen		Forensisch team		Team voor kinderen en jongeren		Team voor ouderen		Totaal	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Lopende	485	494	539	402	368	384	567	735	126	140	2.085	2.155
Nieuwe	281	287	290	172	183	218	315	486	83	92	1.152	1.255
Afgesloten	218	211	254	170	166	148	398	417	119	139	1.155	1.085

Tabel 14: Totaal aantal zorgperiodes per team 2017 CGG Kempen (bron: Jaarverslag 2017 CGG Kempen)

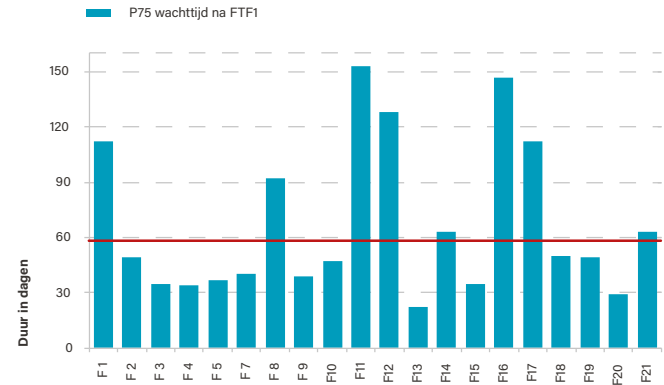

De tekorten in het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg in de Kempen worden scherp duidelijk in de hoge wachttijden bij het CGG Kempen. In onderstaande grafiek ziet u de wachttijd voor cliënten verslavingszorg van aanmelding tot behandeling. Kempen is F9. Het gaat gemiddeld om een wachttijd van 259 dagen bij 75% van de cliënten.

Figuur 15: Wachttijden verslavingszorg van aanmelding tot behandeling 2017 – overzicht 21 CGG's in Vlaanderen (bron: CGG Kempen)

Een andere uitschieter betreft de wachtlijsten voor volwassenenzorg. 75% van de cliënten heeft een wachttijd van 455 dagen van intake tot behandeling, het hoogste in Vlaanderen. Deze cijfergegevens geven duidelijk aan dat de huidige capaciteit absoluut onvoldoende is om antwoord te geven op de zorgvragen voor volwassenen met een ernstige psychische problematiek in het arrondissement Turnhout.

Figuur 16: Overzicht wachttijden volwassenenzorg van aanmelding tot behandeling – 21 CGG's in Vlaanderen 2017 (bron: CGG Kempen)

Onderstaande grafiek toont de subsidie per inwoner van het arrondissement Turnhout in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde en het verschil met het Vlaamse gemiddelde. De rode balk geeft weer dat de achterstand t.a.v. het Vlaamse gemiddelde toeneemt i.p.v. dat deze wordt weggewerkt. Een subsidiëring van CGG Kempen op het niveau van het Vlaams gemiddelde zou een extra budget genereren van circa 1.6 milj. EUR of een extra personeelscapaciteit van 22 VTE.

Figuur 17: Evolutie 2007-2017 subsidie CGG per inwoner arrondissement Turnhout versus het Vlaams gemiddelde (bron: CGG Kempen, 2018 - verwerking Streekplatform Kempen)

IS DE KEMPENAAR TEVREDEN OVER DE GEZONDHEIDSVORZIENINGEN?

83% van de Kempenaren geeft in de gemeentemonitor 2017 aan eerder tevreden te zijn over de beschikbare gezondheidsvoorzieningen.

Uitschieters zijn Westerlo en Mol waar 93%, resp. 90% van de inwoners zegt tevreden te zijn.

Het meest ontevreden zijn de inwoners van Baarle-Hertog (29%), Hulshout (13%) en Dessel (11%).

Zorg en gezondheid

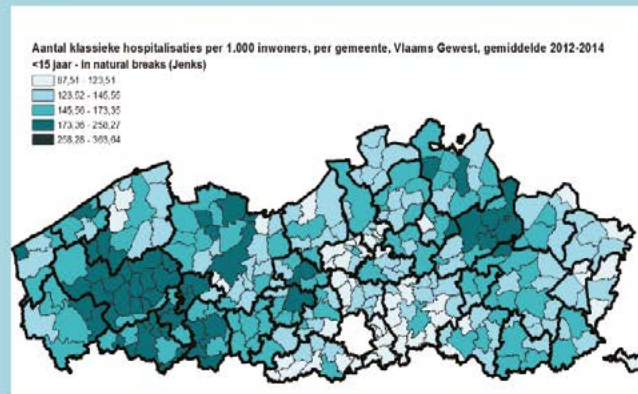
535 huisartsen

5.811 voorschoolse opvang
3.768 buitenschoolse opvang

Toenemende zorgvraag a.g.v. vergrijzing
Aanbod ouderzorg en kinderopvang ondergemiddeld
Mantelzorg onder druk
Invullingsgraad ziekenhuizen
Ondercapaciteit geestelijke gezondheidszorg

28%

Vlaamse zorgverzekering

10,11%

statuut chronische
aandoeningen

84%

invulling programmatie
thuis- en gezinszorg

32,8%

familiale zorgindex